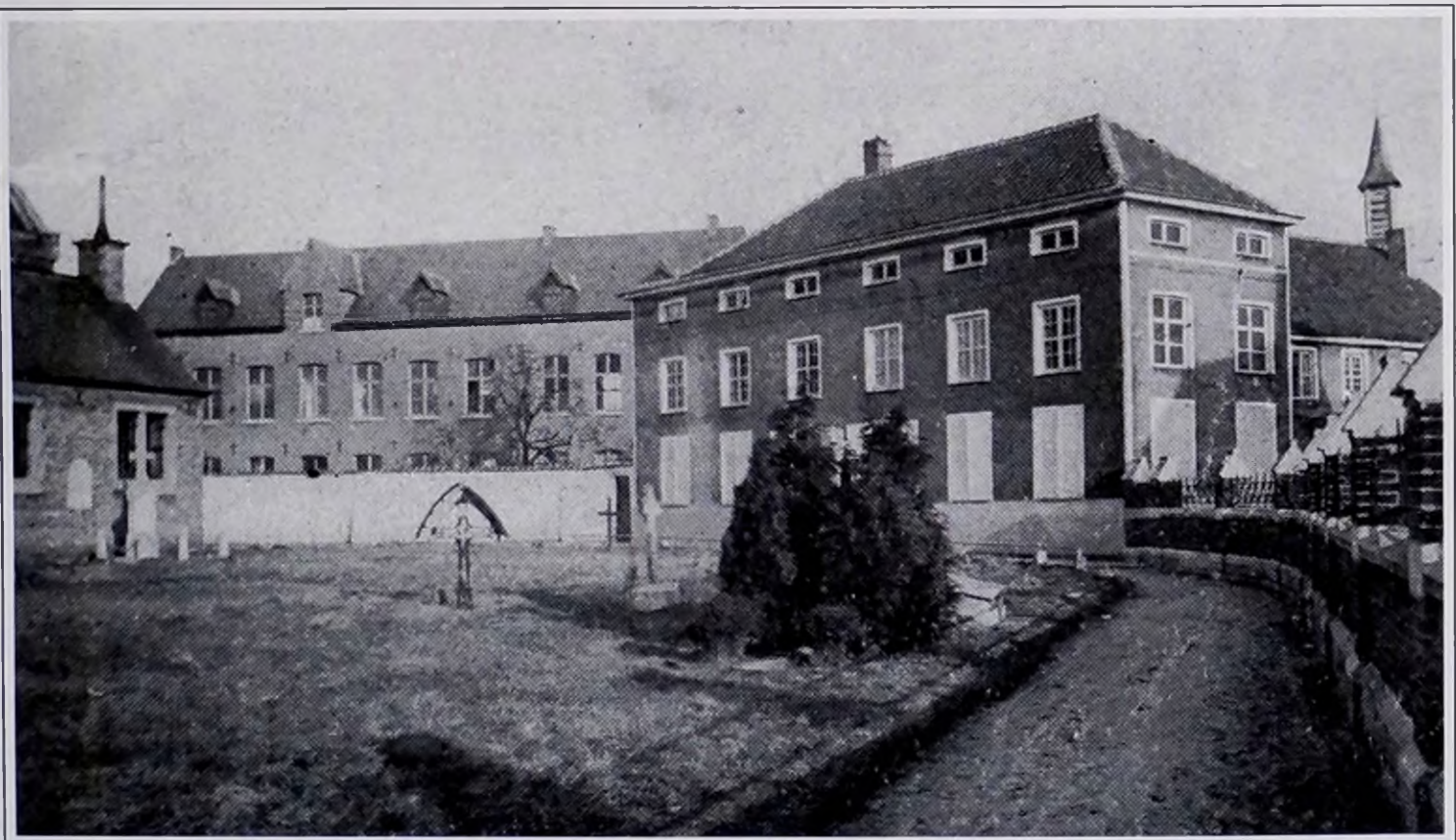

HET LAND VAN NEVELE

Driemaandelijks tijdschrift van de heemkundige kring

maart 2007

jaargang XXXVIII

aflevering 1

Afgiftekantoor 9850 Nevele

HET LAND VAN NEVELE

Heemkundig tijdschrift voor
Bachte-Maria-Lerne, Hansbeke, Landegem, Lotenhulle, Meigem,
Merendree, Nevele, Poesele, Poeke, Sint-Martens-Lerne, Vinkt, Vosselare
en Zeveren

Het Land van Nevele is een uitgave van de heemkundige kring
"Het Land van Nevele" v.z.w.
Beentjesstraat 29, 9850 Nevele (Poesele)

Abonnementen en lidgeld 2007

Abonnementen op *Het Land van Nevele* lopen over een jaargang van vier nummers. Bij nieuwe abonnementen in de loop van het werkjaar worden de vorige nummers, indien nog voorradig, nagestuurd. Oudere nummers vanaf 1970 zijn nog in beperkte hoeveelheid beschikbaar.

Lidgeld 2007

19 euro (+ 3 euro buitenland) over te schrijven op rekening 290-7431460-20 van "Het Land van Nevele" v.z.w.,
Dammeers 35, 9880 Aalter.

Steunend lid 2007

Vanaf 25 euro

Secretariaat

P. Tuytschaever, Gaston Martensstraat 5, 9810 Eke-Nazareth

Tijdschriftadministratie

L. De Ruyck, Heiste 45, 9850 Landegem

Opmaak

C. De Groote, Heiste 45, 9850 Landegem

Eindredactie en verantwoordelijke uitgever

J. Luyssaert, Veldestraat 26, 9850 Merendree

Druk

Beschutte Werkplaats "Nevelland", Nevele

De auteurs, en niet de uitgever, zijn verantwoordelijk voor hun bijdragen en illustraties.

Bij de kaftfoto: In 1900 bouwde men vier nieuwe klassen en erboven een nieuwe slaappleats voor de weesjes (gebouw links op de foto).

HET LAND VAN NEVELE

**Provincie
Oost-Vlaanderen**

Centrale Bibliotheek

maart 2007

jaargang XXXVIII

aflevering 1

Verantwoordelijke uitgever: J. LUYSSAERT, Veldestraat 26, 9850 Merendree

INHOUD

Land van Nevele

J. LUYSSAERT, Kroniek van het klooster te Merendree (1876-1952)	3
S. DE GROOTE, Vechten voor keizerin Charlotte	36
J. LUYSSAERT, Nieuwe straatnamen in Landegem, Merendree en Vosselare	43

Mensen van Toen

C. DE ZUTTER, De families Fredericq en Léautaud te Nevele (1750-1830)	47
R. TUYTSCHAEVER, Sprokkelingen uit de krant. Jaar 1915	76
G. VAN STEENKISTE, Patentbelasting in Zeveren 1864-1866	80
Ledenlijst 2006	83

Mensen van Toen

DE FAMILIES FREDERICQ EN LÉAUTAUD TE NEVELE (1750 -1830)

De Fredericqs van Richemont (voorheen Reichersberg) in Lotharingen¹

Jean FRIDRICK

* omstreeks 1649 - † Richemont 19 mei 1699
(metser)
Catherine HOFFMAN

Sebastien FRIDRICK

° 1675 - † Richemont 19 februari 1737
steenhouwer & « Maire de la Haute Justice foncière »
huwt op 30 september 1704 te Richemont met

Barbe JACOB

° 11 januari 1681 - † 30 juni 1758
dochter van Bernard Jacob & Apoline Bichoffe

Jean FRIDRICK

° 2 juni 1708 - † 20 december 1758
huwt op 24 november 1739 te Vitry-sur-Orne met

Françoise MICHEL

° omstreeks 1711 - † 7 april 1756
dochter van Jean Michel & Catherine Lenoir

Jean Gorgon FRIDRICK

° Richemont, 9 september 1749
wijkt uit naar Nevele en heet er

Jean Georges FREDERICQ

† Nevele 8 november 1781

huwt te Nevele op 24 februari 1775 met

Marie Marguerite LEAUTAUD (of LEOTTO)

° Fours 4 mei 1741 - † Nevele 16 juni 1809

¹ Michèle Grandveaux (Metz), Sources généalogiques.

Hoe de familie Léautaud te Nevele terecht kwam

Professor Louis Fredericq² heeft kunnen achterhalen dat zijn overgrootvader Denis Léautaud, op 8 oktober 1748 zijn geboorteplaats verliet om zich in Vlaanderen, de toenmalige Oostenrijkse Nederlanden, te vestigen. Weduwnaar van Anne Chabrand en vergezeld van zes minderjarige kinderen verlaat hij voorgoed St. Laurent de Fours, een piepkleine parochie in de Alpen van de “Haute Provence” in de buurt van Barcelonette. Pastoor P. Maurel gaf hem de nodige geboortegetuigschriften voor zijn kinderen mee.

Het is bijna uitgesloten dat hij per toeval in Nevele is beland. Maar waarom dan precies in Nevele? De meest vermoedelijke verklaring is dat hij door zijn beroep als rondreizende handelaar of *colporteur* reeds in contact was met Nevelse zakenrelaties, zoals b.v. de familie Comparé.

Sedert de middeleeuwen was er in de Vallée de l’Ubaye, in het Provençaals *Valeia* genoemd, een echte handelstraditie, gekoppeld aan de plaatselijke zijdespinnerijen en wolfabrieken. Om hun producten aan de man te kunnen brengen, brachten de handelaars hun laken en zijden stoffen niet alleen op de markten van de Provence, maar ook over de Italiaanse grens naar Piemont en verder noordwaarts naar de Verenigde Provinciën, de Oostenrijkse Nederlanden en zelfs naar Engeland en Westfalen.

Men mag aannemen dat ze in Nevele nogal vreemd overkwamen: hun moedertaal was niet echt het Frans, wél het Provençaals, de melodieuze taal van Mistral, en zij kregen er gauw de bijnaam “*savoyaer*”³, zoals uitdrukkelijk in 1797 in de huwelijksakte van Joseph Chabrand vermeld staat.

² Louis Fredericq, *Notes sur la Famille Fredericq-Beaucarne*, Gent, 1940, blz. 11.

³ In de Oost-Vlaamse dialecten is een *savoyaard* een ‘schoorsteenveger’ omdat veel schoorsteenvegers uit Savoie kwamen. Savoyards trokken ook als marskramers door het land (F. Debrabandere, *West-Vlaams etymologisch woordenboek*, Veen/Amsterdam, 202, blz. 331 en *Oost-Vlaams etymologisch woordenboek*, Veen/Amsterdam, 2005, blz. 328 (noot van de redactie).

Denis Léautaud en Anne Chabrand huwden te Fours op 2 augustus 1729 en brachten minstens 7 kinderen⁴ ter wereld:

- Jean-Baptiste, geboren op 24 juni 1731;
- Rosalie, geboren op 7 april 1736;
- Joseph, geboren op 2 maart 1738;
- André, geboren op 24 februari 1740;
- Marie-Marguerite, geboren op 4 mei 1741;
- Mélanie, geboren op 6 mei 1745 en overleden op 13 mei 1745;
- Joseph, geboren op 11 mei 1746.

Deze lijst is vermoedelijk niet volledig want te Nevele vindt men nog het spoor van Jean Léautaud of Leotho die omstreeks 1742 te Fours is geboren⁵, en Laurent Léautaud die op 11 Floréal Jaar 9 (1 mei 1801) op de leeftijd van 58 jaar te Nevele ongehuwd is overleden, dit betekent dat hij omstreeks 1743 is geboren.

Marie-Marguerite, het vijfde kind, was dus 7 jaar oud toen zij Nevele ontdekte. Denis Léautaud overlijdt er op 30 september 1768. Zijn kinderen zijn ondertussen meerderjarig geworden en vermoedelijk is niemand van hen naar de Haute Provence teruggekeerd.

Het is heel verwonderlijk dat te Nevele een andere Fransman was aangekomen, nl. Jean Gorgon Fridrick, afkomstig van Richemont, voorheen Reichersberg, ten noorden van Metz in Lotharingen. Nevele is dus het trefpunt geweest van twee Fransen, afkomstig van totaal andere gewesten, die er op 1 februari 1775 in het huwelijksbootje zijn gestapt. Het jaar van aankomst en/of van kennismaking werd niet teruggevonden, maar aangezien Jean Gorgon Fridrick op 9 september 1749 is geboren, mag men aannemen dat het niet voor 1770 was; toen was vader Léautaud al overleden.

Opvallend is dat Marie-Marguerite reeds 34 jaar oud was - acht jaar ouder dan haar man - toen zij huwde; dat is al een gevorderde leeftijd voor een meisje, dat niet ongehuwd wou blijven.

⁴ Opzoeken verricht door een genealoog van de vereniging "*Sabença de la Valeia*".

⁵ Zie verder: Een Franse kolonie te Nevele, blz. 57.

Wat was het beroep van Jean Gorgon? De Lotharingse bronnen vermelden dat zijn ouders en voorouders als handenarbeiders actief waren, zoals steenkapper, metselaar, enz... Hijzelf was vermoedelijk handelaar geworden, want de Nevelse pastoor De Prycke schreef op zijn overlijdensakte in 1781 *institor*, het Latijnse woord voor 'kleinhandelaar, marskramer'.

Op de doopakte van Jean Baptiste, zijn derde zoon, verschijnt zijn handtekening; het is duidelijk het handschrift van een geletterde. In die periode verandert de schrijfwijze van zijn familienaam stilaan van Fridrick naar Frederick en werd uiteindelijk Fredericq.

Kinderen van het echtpaar Fredericq-Leautaud

Uit dit huwelijk zijn vijf kinderen gesproten:

- Marianne, geboren op 30 november 1775 en reeds in 1780 overleden;
- Joseph, geboren op 9 november 1776;
- Jacques (Jacobus), geboren op 17 april 1778;
- Jean-Baptiste, geboren op 20 december 1780;
- Jérôme (Ieronimus), geboren op 30 juni 1782.

Jérôme is duidelijk een postume zoon. De reden van het vroegtijdig overlijden van Jean Georges op 32-jarige leeftijd kon niet achterhaald worden. Zijn zonen van wie de oudste pas vijf jaar was, zullen hoe dan ook hun vader gemist hebben.

De financiële situatie van de familie bij het overlijden van Jean Georges

Om de belangen van vier minderjarige kinderen te vrijwaren, werd zoals gebruikelijk, op 26 mei 1783 een "Staet ende inventaris"⁶ opgemaakt. De ampman (of amman) Charles Jacques Carbonelle⁷ is ermee gelast en de akte wordt geregistreerd door Charles Philippe Minne, griffier van de Baronie van Nevele:

⁶ RAG, Baronie Nevele, 418, f° 97v°-99r°.

⁷ Was later meier van Nevele van 8 Messidor Jaar 8 tot aan zijn dood op 16 Nivôse Jaar 13.

Staet & Inventaris van alle de agtergelaeten goederen commeren & lasten bleven & bevonden ten sterfhuyse van Jean Gorgon Fredericq, fils de Jean & de Françoise Michel, natif de la paroisse de Richemont, diocèse de Metz, baillage de Thionville, overleden binnen de Stede van Nevele op den 8^{7bre} 1781⁸ ten welke sterfhuyse Wed^e & hauderigge is gebleven Marie Leoto fille de Denis et d'Anne Chabrand, natif de la paroisse de St Laurent en Fourche, valet de Barcelonet en Haute Provence, staende t'selve sterfhuyse te verdeelen tusschen haer hauderigge ter eendere & de vier cinderen by den overledene agtergelaeten gewonnen by de hauderigge ter andere de selve met naemen Joseph oudt circa 6 jaere, Jacobus oudt 5 jaere, Jean Baptiste oudt 2 jaere & Geron Fredericq oudt ontrent 1 jaer & mits de verre afgelegenheyd van t'quaertir van den overledene om door de hauderigge desen staet te presenteren den naesten bloet vriendt als deelvogt presenteert by dese aen...

Men kan de rekeningen als volgt samenvatten:

Activa	£	sch	dr
Inboedel & diverse voorwerpen	52	9	0
Contante speciën	11	16	8
Koopwaar	388	16	4
Dubieuze vorderingen			
ten bedrage van 41 £ 8 sch 0 dr		p.m.	
Totaal van het activa	452	11	0
Passiva (schulden & lasten)			
Begrafeniskosten	5	16	8
Diverse taksen & rechten	3	16	2
Totaal van het passiva	9	12	10
Batig saldo	442	19	2

Het echtpaar bezit blijkbaar geen onroerende goederen, had hoegenaamd geen schulden en het hele patrimonium is in de koopwaar, nl. textielwaren, geïnvesteerd.

Om zich rekenschap te geven van de waarde van dit patrimonium maken we

⁸ Volgens de parochieregisters stierf hij op 8 november 1781.

een vergelijking met de nalatenschap van een eigentijdse notabele, nl. Jacobus Comparé, vader van Emmanuel Comparé en grootvader van Marie Comparé, die op 10 augustus 1782 overlijdt en van wie de “Staet en Inventaris”⁹ als volgt kan samengevat worden:

Activa	241	18	7
Passiva	159	8	0
Batig saldo	82	10	7
Begrafeniskosten (nog af te trekken)	1	17	8

Financieel gezien had het echtpaar Fredericq-Léautaud dus niets tekort en bovendien hadden zij helemaal geen schulden.

Van de financiële toestand van zijn broer Jean Léautaud kan niet hetzelfde gezegd worden. Hij was met Marie Anne Clin gehuwd, een Française afkomstig van Sorbais nabij Vervins in Picardië en verhuisde meermaals als handelaar. Om te beginnen woonde hij in Lokeren, maar was toevallig te Nevele gehuisvest toen zijn echtgenote er op 28 mei 1788 overleed.

De “Staet en Inventaris”¹⁰ begint als volgt:

Staet ende Inventaris van alle de achtergelaeten goederen commeren ende lasten bleven ende bevonden ten sterfhuyse van Marie Anne Clein Fili^a François et de Marie Anne Menue natif de Sorbaix en Picardie proche de Vervins, overleden binnen de stede van Nevele op den 20 meye 1788 ten welcken sterfhuyse, weduwnaer ende houder is gebleven Jean Leotho¹¹ fils de Denis et d'Anne Chabrand natif de St Laurent vallez de Barcelonet en Haute Provence. Staende dit sterfhuys te verdelen tusschen hauder ten eendere ende de ses kinderen by d'overledene achtergelaeten ende gewonnen by desen hauder, de selve met naemen Joseph in auden van ontrent de 24 jaeren, Anne out circa de 21 jaeren, Marie Anne Colette aut circa de 19 jaeren, Jerom out ontrent de 18 jaeren, Marie Joseph oud circa de 17 jaeren Lievin oud circa de 13 jaeren, wordende desen staet by den hauder gepresenteert aen Sieur Lieven de Wewaire als gecoren (gecozen?) caemervoogt van d'heeren

⁹ RAG, Baronie Nevele, 418, f° 86 en volgende, dossier 519.

¹⁰ RAG, Baronie van Nevele, 419, f°14 en 529.

¹¹ Leautaud is voortaan Leotho geworden.

oppervoogden over de weesen binnen de stede van Nevele mits de verre afgelegentheyd van de bloetsvriend van d'overledene als woonende in Vranckryk om gesaementlyck over te draegen ter auditie ende liquidatie aen Mynheeren amptman Burgemeester ende Schepenen der Stede van Nevele als oppervoogden over de selve weesen ...

De rekening van dit patrimonium geeft een totaal ander beeld:

Activa	£	sch	dr
Onroerende goederen			
Woning te Lokeren	6.000	0	0
Woning te Vervins	1.764	0	0
Grond te Sorbais (Fr.)	1.519	0	0
Inboedel	337	8	0
Kassa	30	0	0
Koopwaar	1.761	15	0
totaal	11.412	3	0
Passiva			
Leveranciers	12.104	3	0
Verschuldige interesten & rechten	142	9	0
totaal	12.246	12	0

Aangezien de passiva de activa overschrijden, kan men zich terecht afvragen of al de leveranciers ooit werden vergoed. De taxateurs zagen er vermoedelijk ook een heel zwaar probleem in daar zij de bedragen die zij aan de kinderen toekenden, hadden berekend alsof de posten “onroerende goederen” en “leveranciers” onbestaande waren.

Het netwerk van de zakenrelaties van Jean Léautaud was nogal uitgebreid:

- Jean Baptiste Jauffred en de weduwe Allard te Faucon de Barcelonette (F);
- Jean Baptiste Léautaud te Barcelonette (F);
- Guérard l'aîné te Amiens (F);
- Leotto (voornaam?) te Brussel;
- Brachy, Desjardins te Luik;
- Boucher, Tramois te Doornik;
- Apers, Verdegheem te Gent;
- Michel de Boissy Dewacqué in Engeland;

- Gebroeders Geck te Dyverlahon (vermoedelijk moet gelezen worden Iserlohn) in Westfalen (met een schuld van £1.456, sch14, dr 0);
- Herman Kissing & Cie te?

Hij was blijkbaar in veel gerechtelijke procedures betrokken, daar men de volgende namen op de lijst van zijn schuldeisers terugvindt:

- Maurin advocaat te Barcelonette;
- Tiers (mogelijks Thiers ?), procureur in het parlement van Aix-en-Provence;
- Balthazar, procureur;
- Grassi, notaris en procureur te Barcelonette.

Dit document getuigt van een uitgebreide internationaal georganiseerde handel in de latere jaren van het Ancien Régime.

Het tweede huwelijk van Marie Marguerite

Na zes jaar weduwschap, gaat Marie Marguerite een tweede huwelijk aan, nl. met Jacques Ricaud, eveneens afkomstig van Fours en die niet minder dan 22 jaar jonger is. Op de huwelijksakte van 3 februari 1787 is de schrijfwijze van haar naam of handtekening fonetisch aangepast: *Leotto*.

Alles wijst erop dat zij samen de handelszaak gedurende een 20-tal jaar verder zullen uitbouwen en meerdere leurders in dienst nemen om de ingevoerde textielwaren op het platteland aan de man te brengen. Dit blijkt uit de bevolkingsregisters¹² van het jaar 1808 (zie afbeelding 1): niet minder dan acht personen zijn onder hetzelfde dak gedomicilieerd. Naast Jacques Ricaud, Marie-Marguerite Leotto, haar zonen Jacques (27 jaar) en Jérôme (23 jaar) hebben vier leurders (in het Frans *colporteur*) er hun intrek genomen: Michel Qurid(?) (33 jaar), Julien Jauffred (41 jaar), Jean Arnaud (51 jaar) en Joseph Arnaud (29 jaar), allemaal afkomstig van Fours, Faucon of St Pons en de omgeving van Barcelonette.

Alles wijst erop dat Marie Marguerite geen moeite heeft bespaard om voor haar vier zonen het beste onderwijs te kiezen. Op het einde van de 18de eeuw was er nog steeds een schrijnende kloof tussen handenaarbeiders die

¹² RAG, Modern gemeentearchief Nevele, 14.

N.° 328		Rue		Section					
Numero de l'inscription.	NOMS DES HABITANS AU-DESSUS DE DOUZE ANS.		AGE.	LIEU ou NAISSANCE.	Epoque de l'entree dans la Commune par an.	PROFESSION.	ENFANS Au-dessous de douze ans.	AGE.	OBSERVATIONS.
	NOMS.	PRÉNOMS.							
818	Prélaud	Jacques				marchaud			
819	solto	marie				épouse			
820	Fredericq	Jacques	27			Arrière			
821	Fredericq	Jerome	28			particulier			
822	quail	Michel	23			Colporteur			
823	Jacques	Julien	14			id			
824	Armand	Jean	31			id			
825	Armand	Julien	29			id			

niet konden lezen of schrijven, en de geletterden die een aanzienlijk voordeel uit die vaardigheden konden halen. De ideale loopbaan was toen het openbaar ambt en blijkbaar hebben de vier zonen door hun opvoeding die kans gekregen. Het feit dat onze contreien ondertussen in de Franse Republiek waren ingelijfd, heeft vermoedelijk daartoe een steentje bijgedragen. De Franse overheid had broodnodig behoefte aan tolken en tussenpersonen om de revolutionaire boodschap onder de hele bevolking tot in de kleinste dorpjes te verspreiden. Als geletterden en tweetaligen konden de gebroeders Fredericq best van dienst zijn. Vanaf het jaar 1804 werd de Franse taal exclusief opgelegd in de administratie, justitie, het leger, enz... Het blijkt dan ook dat de andere Nevelse notabelen zoals Carbonelle, Minne, Comparé, Papeleu, Van der Cruyssen, Josse Albert Seriacop zich uiteindelijk tot de revolutionaire idealen hadden laten overhalen. Als overtuigd aanhanger van het nieuw regime bekleedde Seriacop de functie van "*Commissaire du Directoire Exécutif*".

Een Franse kolonie in Nevele?

In talrijke documenten werd het spoor van het verblijf van Fransen in Nevele, uitsluitend afkomstig van de Haute Provence, gevonden. Het is zelden mogelijk om de exacte onderlinge verwantschap te bepalen, omdat de gegevens maar fragmentair zijn; bovendien zijn deze families zeer uitgebreid en geven ze aan hun kinderen stelselmatig terugkomende voornamen.

De typische familienamen afkomstig van die streek zijn: Léautaud, Chabrand, Ricaud, Arnaud, Raynaud, Jauffred, Maurin, Maurel, Goin, Bellon, enz...

Het gebeurt dat onze hedendaagse genealogen die niet echt vertrouwd zijn met die familienamen transcriptiefouten begaan, ook al omdat veel documenten heel moeilijk leesbaar zijn; ze schrijven b.v.: *Leantand*, *Leotte*, *Ricand*, i.p.v. Léautaud, Leotto en Ricaud.¹³

¹³ Database akten van West-Vlaanderen.

Zelfs de Franse genealogen hebben soms moeite om de namen exact te lezen: b.v. *Leoutrau(?)*¹⁴ i.p.v. Léautaud Jean Baptiste; het vraagteken achter de naam wijst de lezer erop dat de transcriptie twijfelachtig is.

Het is overduidelijk dat de familie Léautaud of Leotto, zoals de naam in het Vlaams werd geschreven, bijzonder goed vertegenwoordigd was. Jean-Baptiste, Marianne, Laurent en Pierre Jacques Léautaud verschijnen in de parochieregisters in de hoedanigheid van peter, meter of getuige bij het dopen en huwelijken.

Het wedervaren van Jean Leotto verdient onze speciale aandacht. Eerst woonde hij te Lokeren waar zijn dochter Marie-Josephe geboren is en waar hij een woning kocht. Na het overlijden van zijn echtgenote Marie-Anne Clin te Nevele in 1788, is hij naar Sorbais vertrokken, vermoedelijk om er de erfenis van zijn echtgenote te innen. In elk geval verschijnt zijn naam onder het nummer 296 van de telling¹⁵ van het Jaar 4 (1796) van Sorbais als "*Leotto Jean, 54 ans veuf, marchand*". Het is ook mogelijk dat hij door te verhuizen aan zijn schuldeisers wilde ontsnappen. Zijn dochter Marie-Josephe bleef hier achter en huwde omstreeks 1798 te Ruiselede met Augustinus Vanderpiete.

Ook de namen Marie-Marthe en Jean-François Ricaud, vermoedelijk verwant met Jacques Ricaud, de tweede man van Marie-Marguerite, duiken op in de parochieregisters.

Joseph Chabrand is ook het vermelden waard. Hij is op 7 augustus 1774 te Fours geboren en op een onbekend tijdstip naar Nevele uitgeweken. Vanaf 1808 bekleedt hij de functie van veldwachter te Lotenhulle¹⁶ waar hij in 1840 uiteindelijk overleden is.

Verder vindt men in de documenten ook sporen van enkele leden van de families Arnaud en Jauffred.

¹⁴ Association de Généalogie du Département de l'Aisne, «Liste des volontaires du District de Vervins (1793)» op basis van «Archives Départementales de l'Aisne cote: L1871».

¹⁵ Archives Départementales de l'Aisne, L740

¹⁶ S. De Groote, D. Pieters, De familie Chabrand uit Lotenhulle, in *Het Land van Nevele*, jg. 37 (2006), p. 93-95.

Ingevolge de Wet van 10 Vendémiaire Jaar 4 (2 oktober 1795) mocht niemand meer zonder paspoort buiten het kanton reizen. In de kantonhoofdplaats werden paspoortregisters aangelegd en de Nevelse registers¹⁷ zijn gelukkig grotendeels bewaard gebleven. We vinden er niet alleen de bewijzen van de talrijke reizen van onze Provençaalse colporteurs maar ook de verantwoording van hun reis, b.v. Joseph Chabrand op 23 Germinal Jaar 4 “*pour aller partout (dans) les Pays Bas et en France pour débiter des marchandises.*”¹⁸ Sommige reizen werden duidelijk in groepsverband, meestal met vier man, ondernomen.

Op basis van de Nevelse paspoortregisters kan men besluiten dat tussen 1796 en 1800 er minstens 20 Provençalen (mannen) in de bevolkingsregisters van Nevele ingeschreven waren, zonder hun gebeurlijke echtgenoten en kinderen mee te rekenen.

Uiteindelijk hebben enkel Marie-Marguerite Leotto, Jacques Ricaud en Joseph Chabrand zich definitief te Nevele of omgeving gevestigd, terwijl de anderen er maar tijdelijk vertoefden en vervolgens naar andere steden zoals Brugge, Gent of Brussel verhuisd zijn of misschien ook naar de Haute Provence teruggekeerd zijn.

Wél op te merken valt dat de bewoners van de “*Valeia*” de traditie van uitwijking in de loop van de 19de eeuw hebben verder gezet, o.m. naar Nederland (Breda, Bergen-op-Zoom, Steenbergen, enz...) en vanaf 1850 in groten getale naar Mexico.

De gebroeders Fredericq en de conscriptie

De wet “Jourdan-Delbrel” van 19 Fructidor Jaar 6 legde de grondslag van de militaire conscriptie; de basisgedachte was dat iedere Fransman soldaat was, de “nieuwe” Fransen inbegrepen.

¹⁷ RAG, Schelvedepartement, 6141, 6142 en 6143.

¹⁸ RAG, Schelvedepartement, 6141, nr. 55.

De conscriptie¹⁹ - 'sensu stricto' - was in feite louter een inschrijvingsplicht, die woog op éénieder, die in het voorgaande jaar zijn 20ste levensjaar had voltooid. Na die inschrijving, die steeds op 1 vendémiaire (22 september) gebeurde bleef hij vijf jaar tot de 'conscrits' (bijeengeschrevenen) behoren, totdat hij zijn 25ste levensjaar had voltooid.

Samen vormden alle conscrits vijf 'classes', van respectievelijk alle 20-, 21-, 22-, 23- en 24-jarigen. Zij schoven dan jaarlijks op 1 vendémiaire één plaats omhoog, totdat zij, na één jaar deel uitgemaakt te hebben van de 5° 'classe', in de daaropvolgende maand vendémiaire een 'congé absolu' kregen.

Ingeval een wet de recruitering zou bevelen, dan zouden de jongste conscrits van de 1° 'classe' eerst opgeroepen worden, en zo opgaand tot de vervollediging van het gevraagde contingent. Waren alle conscrits van de eerste 'classe', die aan het recruiterende corps voorbehouden waren, ingelijfd, dan pas mocht men die van de tweede 'classe' oproepen.

Men voorzag dat er jaarlijks een 'levée' (d.i. de wettelijk bevolen oproep) georganiseerd zou worden.

In het kanton van Nevele werden de eerste conscriptielijsten pas op 11 Brumaire Jaar 8 (30 oktober 1799) opgemaakt en logischerwijze kwamen beide oudste zonen, Joseph en Jacques Fredericq in aanmerking omwille van hun leeftijd. Op 1 Vendémiaire Jaar 7 (22 september 1798) had Joseph, geboren op 9 november 1776, zijn 21ste verjaardag voltooid en zijn jongere broer Jacques, geboren op 17 april 1778, zijn 20ste verjaardag.

De naam van Joseph Fredericq is echter op de conscriptielijst van Nevele niet terug te vinden, gewoonweg omdat hij toen al in Herzele gedomiciëerd was. De conscriptiellijst²⁰ van Herzele werd op 25 Pluviôse Jaar 7 (13 februari 1799) opgemaakt, bevat 168 namen en Joseph Fredericq verschijnt er onder nr. 101 als conscrit van de 2de klasse met vermelding van zijn beroep "écrivain" en zijn gestalte "1m80". Dankzij de meetstok die de

¹⁹ Olivier Van Rode, De conscripties in het 'Département de l' Escaut'. Organische groei van een recruiteringssysteem, zijn conceptueel kader en zijn praktische uitvoering. Casus: de 19 gemeenten van het 'canton d' Oosterzeele', onuitgegeven licentiaatsverhandeling geschiedenis, Universiteit Gent, 1996.

²⁰ RAG, Schelvedepartement, 3151/16.

Franse militairen hadden ingevoerd, weten we dat Joseph veel groter was dan de doorsnee man. Joseph Fredericq is vermoedelijk nooit opgeroepen geweest, hij was toen al ambtenaar, vermoedelijk secretaris van de “sous-préfecture” te Oudenaarde of misschien al griffier op het vredegerecht.

Het geval Jacques Fredericq is bijzonder vreemd. Zijn naam verschijnt wél op de conscriptielijsten²¹ van 11 Brumaire Jaar 8 van Nevele onder het nr. 17 op een totaal van 25 conscrits van de 1ste klasse en bovendien als *volontaire*. Er zijn trouwens maar twee vrijwilligers. Als vrijwilliger en conscrit van de 1ste klasse verhoogde hij zijn kansen om uiteindelijk van de *levée* deel uit te maken. Bij de allereerste lichte werden alle conscrits van de 1ste klasse opgeroepen en de vervanging was toen theoretisch niet toegestaan. Maar alles wijst erop dat Jacques niet werd ingelijfd. Vanaf het jaar 8 en de volgende jaren oefent Jacques het beroep uit van “*écrivain*”, eerst als bediende op het gemeentehuis en later als gemeentesecretaris te Nevele. Zijn handtekening die op ontelbare akten van burgerlijke stand terug te vinden is, getuigt ervan dat hij al die jaren nooit Nevele heeft verlaten. Was de vrijwilliger van gedacht veranderd en/of hebben zijn ouders toch een vervanger door afbetaling kunnen inschakelen? Op de hulde²², uitgebracht door de vereniging “De Eendracht” werd aangestipt dat hij gedurende 25 jaar zonder onderbreking gemeentesecretaris is geweest.

De naam van Jean-Baptiste Fredericq verschijnt op de conscriptielijst²³ van het Jaar 10 onder het nr. 1816, conscrit van de 1ste klasse, gestalte 1m652, beroep “*écrivain*”.

De naam van Jérôme Fredericq, geboren op 1 juli 1785, vinden we op de conscriptielijst²⁴ van het Jaar 11 die Carbonelle op 12 Vendémiaire Jaar 11 (4 oktober 1802) heeft opgemaakt; hij was *particulier*²⁵ en had een gestalte van 1m658. Zijn naam verschijnt ook op de reserve-conscriptielijst²⁶ van

²¹ RAG, Schelvedepartement, 3157/17.

²² Universiteitsbibliotheek Gent, Register De Eendracht, HS 1205, f° 48 r°.

²³ RAG, Schelvedepartement, 2101/18.

²⁴ RAG, Schelvedepartement, 2110/17.

²⁵ Een particulier of *bijzondere* is een privaat persoon, iemand die geen of een zelfstandig beroep uitoefent (noot van de redactie).

²⁶ RAG, Schelvedepartement, 2110/29, 31 en 36.

9 Prairial Jaar 12 (29 mei 1804).

Aangezien hij in de loop van de jaren 11, 14, 1808, 1809, 1810, 1812 regelmatig optreedt als getuige of bediende in diverse akten van de burgerlijke stand kan worden verondersteld dat hij nooit werd opgeroepen.

Ons besluit is dat zelfs indien de vier gebroeders wél op de conscriptielijsten zijn opgenomen, men geen enkel spoor vindt van een oproeping en inlijving in het Franse leger.

Terloops werd ook de naam van Jean-Joseph Léautaud (geboren in februari 1776) op de conscriptielijst²⁷ van het jaar 7 van Nevele gevonden als conscrit van 3de klasse van het Jaar 7, maar zijn verwantschap met Marie-Marguerite Léautaud is onduidelijk.

Jacques Fredericq en Napoleons veldtocht in Rusland (1812)

Paul Fredericq verklaarde dat zijn grootvader tweemaal aan de *levée* had kunnen ontsnappen dankzij afkoopsommen die zijn ouders aan de vervangers hadden uitbetaald, maar dat dit in 1812 onmogelijk was geworden. Hij werd dan degelijk in *La Grande Armée* in opmars naar Rusland ingelijfd. Te Mainz besliste hij om te deserteren en onder het vuur van de andere soldaten sprong hij in de Rijn. Al zwemmend bereikte hij ongedeerd de andere oever, keerde gerust naar huis terug, maakte halt in een klein dorpje in de buurt van Metz, en vroeg er onderdak aan de pastoor die toevallig ook een Fredericq en met hem verwant was. Te Nevele gebaarde hij van niets en hernam hij zomaar zijn vorige activiteit van gemeentesecretaris en aan diegenen die hem vervelende vragen stelden, verklaarde hij dat hij met verlof was.²⁸

Dit verhaal lokt de volgende bedenkingen uit:

1. Is het geen tegenstrijdigheid om zich eerst als *volontaire* op de conscriptielijsten te laten registeren en achteraf te verklaren dat zijn ouders vervangers hadden uitbetaald?
2. Volgens de Wet "Jourdan-Delbrel" kregen de conscrits die 25 jaar waren

²⁷ RAG, Schelvedepartement, 3157/17

²⁸ L. Fredericq, *Notes sur la famille Fredericq-Beaucarne*, blz. 15-18.

geworden een *congé absolu* en in 1812 was Jacques reeds 33 jaar. Was hij dan al niet te oud om nog in de lichte te worden opgenomen?

3. Gezien de breedte en de hevige stroming van de Rijn te Mainz, had Paul Fredericq blijkbaar ook twijfels over de mogelijkheid om van de oost-oever naar de westoever te kunnen zwemmen. Dit leek hem buitengewoon levensgevaarlijk. Wanneer Jacques nu de beslissing nam om te deserteren, waarom deed hij het niet eerder op de westoever om de Rijn niet al zwemmend te moeten oversteken?
4. De hele literatuur over die periode zit vol met verschrikkelijke verhalen over de strijd die de Franse overheid tegen de dienstweigeraars en deserteurs voerden om dit fenomeen in te dijken. De deserteurs werden onmiddellijk door de militaire overheid aan de prefect van hun afkomstig gesignaleerd; men wist dus perfect dat er gedeserteerd werd om naar huis terug te kunnen keren. De dienstweigeraars en deserteurs waren dan verplicht om zich op het platteland en in de bossen te verschuilen en ze leefden met de voortdurende vrees door de marechaussee te worden opgepakt. Dit was trouwens de bijzonderste opdracht van dit korps. Desertie werd toen voor het assisenhof aanhangig gemaakt en de registers van het assisenhof van het Scheldepartement bevatten talrijke gevallen met meestal zware veroordelingen tot gevolg. Jacques zou zonder enig probleem naar thuis teruggekeerd zijn; zijn desertie werd blijkbaar niet gesignaleerd zodat hij dan in het openbaar durfde te verschijnen en zijn functie van gemeentesecretaris hervatte en bovendien hulp bood om de andere conscripts aan de *levée* te helpen ontsnappen.
5. De grafrede uitgesproken door de vereniging "De Eendracht" rept met geen woord van deze heldendaad, maar wél van een klein incidentje dat hij en zijn echtgenote te Nevele beleefden, vermoedelijk in de loop van het jaar 1813 of het begin van 1814.
6. Napoleon gaf op 8 februari 1812 het signaal voor de opmars naar Rusland en bereikte de grens van Pruisen op 2 maart 1812. De handtekening van Jacques verschijnt nog op de akten van de burgerlijke stand van Nevele op 18 januari, 20 en 31 maart, 16 en 20 april, 3 en 13 mei 1812.

Is het verhaal van Paul Fredericq al dan geen legende?

De kwestieuze geboorte van Jean-Baptiste Fredericq in 1800

Jean-Baptiste was de oudste zoon van Joseph Fredericq en Marie Thérèse De Saedeleere.

Op zijn doodsprentje (17 april 1871) is zijn geboortedatum niet vermeld, enkel zijn ouderdom, hetzij 71 jaar. Hoe vreemd het kan klinken, zijn geboorte is in Herzele op 26 februari 1800 niet in de registers van de burgerlijke stand opgenomen.

Hij was dus een zoon zonder enig wettig bestaan. Zijn vader was er zich van bewust dat die leemte erg nadelig kon uitvallen en liet op 7 juli 1817 een akte van bekendheid of notoriteit²⁹ door de vrederechter Charles Devos van Herzele opmaken. Zeven getuigen o.m. zijn oom Jean Baptiste, legden een verklaring af dat zij Jean Baptiste heel goed kenden en dat het algemeen bekend was dat Jean-Baptiste op 26 februari 1800 geboren was.

Nog vreemder is het feit dat Jean Baptiste ongeveer anderhalf jaar vóór de huwelijksdag (30 Prairial Jaar 9 of 9 juni 1801) van zijn ouders is geboren.

Buitenechtelijke geboorten bestonden toen al, dit ondanks veel strakkere maatschappelijke regels, maar in dat geval werd het kind als illegitiem ingeschreven. Het samenleven van ongehuwde koppels werd toen niet geduld.

Een mogelijke verklaring is dat Joseph Fredericq en Marie-Thérèse De Saedeleer in 1798 of 1799 degelijk een kerkelijk huwelijk hebben aangegaan, maar dat de pastoor ofwel het huwelijk en niet de geboorte registreerde ofwel dat de parochieregisters na 1796 verloren zijn gegaan.

Met mag niet uit het oog verliezen dat de invoering van de burgerlijk stand door de Franse overheid niet zomaar en aanstonds door onze voorouders werd aanvaard. Veel Belgen konden zich bij deze nieuwe administratieve verplichtingen niet neerleggen met als gevolg dat sommige kinderen nergens meer werden geregistreerd, b.v. in het geval dat de parochieregisters spoorloos verdwenen waren of door de revolutionairen in beslag waren genomen.

Dit fenomeen herhaalde zich na het instorten van het Franse keizerrijk,

²⁹ RABW, Vredegerecht Herzele, Burgerlijke Zaken, bundel 33, blad 52.

maar dan in de veronderstelling dat de burgerlijke stand zou afgeschaft worden.³⁰

In deze veronderstelling kan men aannemen dat het geen probleem was om een "onbestaand" burgerlijk huwelijk te regulariseren maar dat het wél een groot probleem was bij de laattijdige aangifte van een geboorte.

De akte van bekendheid schrijft dit verzuim toe aan de nalatigheid van het gemeentebestuur.

Dit klinkt niet echt geloofwaardig.

De respectieve loopbanen van de vier gebroeders Fredericq

Joseph Fredericq

Het is best mogelijk dat Joseph onder impuls van zijn stiefvader Jacques Ricaud aanvankelijk in de handelszaak betrokken was. Het feit dat ze allebei op 4 Ventôse Jaar 4 een reispas³¹ aanvragen, pas nadat deze nieuwe verplichting was ingevoerd, getuigt ervan dat ze samen op zakenreis gaan. Joseph is dan 19 jaar oud, maar blijkbaar laat hij het beroep van rondreizende handelaar na enkele jaren varen. Dit kan men uit de conscriptielijsten van Herzele afleiden want in 1798 was hij er woonachtig.

Secretaris van de onder-prefect te Oudenaarde was vermoedelijk zijn eerste baan in het openbaar ambt, o.m. belast met het beheer van de Nationale Domeinen. Op 24 oktober 1798 (4 Brumaire Jaar 7), d.w.z. tijdens de Boerenkrijg, liep hij als gevolg van een aanslag op het gemeentehuis van Herzele beroepsschade op. Zijn schadeclaim bedroeg Fr 264³², een peulenschil in vergelijking met de schadeclaims van de vrederechter van Herzele: Fr 8.299,50 en van Robyn *Commissaire du Directoire Exécutif*: Fr 9.788,50.

Op 6 Brumaire Jaar 10 (28 oktober 1801) wordt hij tot adjunct-meier³³ te Herzele benoemd en bij de verkiezingen van datzelfde jaar is hij kandidaat

³⁰ Claude Bruneel, *Laïcisation des institutions et tentatives de mesure de son impact: l'exemple de l'état civil*, Groupe d'étude du XVIIIe siècle, ULB, Bruxelles, 1989.

³¹ RAG, Schelvedepartement, 6141, nrs. 4 en 5.

³² RAG, Schelvedepartement, 3006/4 en 3898.

³³ RAG, Schelvedepartement, 2032/21.

vrederechter te Herzele, maar behaalt amper 7 stemmen³⁴. Hij is ondertussen griffier van het vredegerecht te Herzele geworden.

Op 20 maart 1807 aanvaardt vrederechter Charles Devos zijn broer Jean-Baptiste als *Commis-greffier*³⁵ d.w.z. hulp-griffier. Het is best mogelijk dat er een promotie voor Joseph in de pijp zat en dat hij daarom zijn plaats aan zijn broer heeft afgestaan.

Joseph bekomt de gewenste promotie van vrederechter te Zottegem bij de verkiezingen van het jaar 1807³⁶. Niet minder dan 1296 kiezers van het kanton Herzele op een totaal van 1312 hebben op hem gestemd, maar het resultaat moest nog door de Franse overheid, nl. de prefect, bekrachtigd worden, om op die manier vooralsnog ongewenste kandidaten te kunnen weren.

In het rapport aan de prefect wordt er aangestipt dat Joseph 31 jaar oud is, gehuwd, in Zottegem woonachtig is en dat hij welgesteld is.

Vervolgens promoveert zijn broer Jean Baptiste tot volwaardige griffier te Herzele.

In de loop van februari 1822 overlijdt vrederechter Charles Devos³⁷. Hij wordt door Joseph Fredericq vervangen, die dit tweede ambt samen met het eerste tot in 1831 zal vervullen.

Zijn hoofdamt van vrederechter te Zottegem zal hij tot in januari 1840 behouden. Hij overlijdt er op 28 mei 1840 en was 63 jaar geworden.

Het ambt van griffier zat vermoedelijk in de familie, daar zijn zoon Jean-Baptiste (1800-1871), kort na 1830, tijdelijk hulp-griffier te Herzele zal worden en later te Kruishoutem. Van 1859 tot 1864 is hij de burgemeester van Zottegem.

Van zijn nakomelingen mag zijn kleindochter Mathilde Fredericq vermeld worden, zij huwde met Prosper Claeys, de Gentse historicus.

³⁴ RAG, Schelvedepartement 3300/21.

³⁵ RABW, Vredegerecht Herzele, Burgerlijke zaken, bundel 23, blad 187 en 188.

³⁶ RAG, Schelvedepartement, 3253/10.

³⁷ RABW, Vredegerecht Herzele, bundel 38, blad 19.

Jacques (Jacobus) Fredericq

Op alle gemeentehuizen ziet men veelal dezelfde personen die als getuige opdagen om de akten van de burgerlijke stand te ondertekenen. Jacques heeft aanvankelijk de handelszaak met zijn ouders uitgebaat en vanaf het Jaar 8 treedt hij vaak op als getuige te Nevele. Het jaar nadien tekent hij de akten in de hoedanigheid van *écrivain* dit is bediende of gemeentesecretaris. Het was geen voltijdse bezigheid.

In het jaar 11 stelt de prefect hem tot commissaris aan om de verloren registers van de burgerlijke stand, nl. de huwelijken van het Jaar 5, opnieuw samen te stellen. Zijn ze tijdens de boerenkrijg vernietigd geweest? Hoe dan ook stelt hij nieuwe lijsten samen op basis van de gegevens die hij bij de bevolking kon inwinnen.

Bij de verkiezingen van 1807 is hij kandidaat-vrederechter voor het kanton Nevele, maar het ambt wordt aan Sencie uit Lotenhulle toegewezen. Met Emmanuel Comparé, zijn toekomstige schoonvader, moet hij zich tevreden stellen met de benoeming tot plaatsvervangend vrederechter.

Bij de verkiezingen van 1812 stellen Emmanuel Comparé en Jacques Fredericq zich opnieuw kandidaat voor dezelfde post. Victor-François Lejeune, procureur des Keizers, wordt door de prefect met het voorafgaand onderzoek over de kandidaten gelast. Zijn rapport³⁸ is meedogenloos: « *Le premier candidat (Comparé) n'est pas propre à être Juge de Paix, le second (Fredericq) est capable, mais il n'y a pas lieu à remplacer le Juge qui est un des meilleurs de l'arrondissement tant pour la capacité que pour la moralité* ».

Verkiezingen of niet, de uiteindelijke beslissing berust toch bij de overheid.

Op 22 mei 1819³⁹ wordt hij tot volwaardige gemeentesecretaris benoemd. Zwaar ziek overlijdt hij op 24 februari 1824, hij was amper 46 geworden en zoals zijn vader laat hij een weduwe met minderjarige kinderen achter.

³⁸ RAG, Schelvedepartement, 3253/17.

³⁹ RAG, Modern Archief Nevele, 1.

Jean Baptiste Fredericq

Op de leeftijd van 18 jaar ving de derde zoon blijkbaar ook een loopbaan van handelaar⁴⁰ aan, maar verlaat vermoedelijk definitief Nevele tussen 1802 en 1805 aangezien hij volgens de bevolkingsregisters van 1808 geen deel meer uitmaakt van het gezin. Blijkbaar werd hij ook door het openbaar ambt aangetrokken: tot in 1807 was hij bediende op het gemeentehuis van Zele, om vervolgens en door bemiddeling van zijn oudste broer, griffier van het vrederegerecht te Herzele te worden.

Hij vervult die functie tot aan zijn ontslag in de loop van het tweede kwartaal van 1818. Zijn ontslag is vermeld op de loontabellen⁴¹ van de magistraten, maar zijn ontslagbrief of de exacte motivering werd (nog) niet teruggevonden. Volgens Louis Fredericq werd hij afgezet; hij was de schande in de familie⁴².

Wij vermoeden dat hij noodgedwongen zijn ontslag heeft ingediend om niet afgezet of misschien zelfs om niet veroordeeld te worden. Verder verblijf in Herzele was blijkbaar niet meer mogelijk zodat hij naar Nevele terugkeerde. Wat hem tussen 1818 en 1834 is overkomen werd ook niet teruggevonden. Is hij landbouwer geworden, zoals Henriette Claessens beweert?⁴³ In elk geval werd hem op drie verschillende tijdstippen (1818, 1823 en 1825) een reispas⁴⁴ uitgereikt om zich naar Nederland (Den Haag, Amsterdam enz...) te begeven. Het valt op dat de administratie zich toen niet schaamde om letsels en andere fysieke gebreken in de persoonsbeschrijving van de reispas te vermelden: "*marqué de la petite vérole*", d.i. van de pokken geschonden, toen een vrij courante huidziekte.

Hoe dan ook zal zijn lot maar pijnlijk en erbarmelijk geweest zijn, daar hij op 24 februari 1834 als kansarme in het St.- Niklaas Godshuis te Brugge overlijdt, hij was 52 jaar geworden.

De zielige sfeer van de begrafenis van de vervallen oom had op César Fredericq (17 jaar) en zijn broer Auguste (19 jaar) een zware indruk achtergelaten.

⁴⁰ RAG, Schelvedepartement 6243, nr. 194.

⁴¹ RAG, Hollandse Periode, 12/24 etn12/25.

⁴² L. Fredericq, *Notes sur la famille Fredericq-Beaucarne*, blz. 12.

⁴³ H. Claessens, *De Families Comparé, Fredericq, Loveling, Buysse*, in *Vlaamse Stam*, jg 38 (2002), nr 1, blz. 1-25.

⁴⁴ RAG, Modern Archief Nevele, 16, nrs 42, 65 en 68.

Jérôme (Ieronimus) Fredericq

Over de vierde en laatste zoon beschikken we over nog minder gegevens. Zoals zijn broers heeft hij ook een baan in het openbaar ambt aangevangen daar hij vanaf het Jaar 11 regelmatig als getuige optreedt om de akten van de burgerlijke stand te ondertekenen. Vanaf 1809 vervult hij naast zijn broer Jacques de functie van bediende op het gemeentehuis.

Hij heeft blijkbaar dit ambt na 1816 opgegeven, zodat hij in 1819 het beroep van *bleeker* of *linnenbleeker* aangeeft. Na zijn huwelijk in 1821 wordt hij landbouwer. Zijn echtgenote zal hem niet minder dan 8 kinderen schenken, zodat hij veel afstammelingen heeft.

Joseph Fredericq en de onlusten van het jaar 1814

Begin 1814 stort het Frans Keizerrijk als een kaartenhuis in. Op 3 februari 1814 valt Gent in de handen van de geallieerden, zijnde hoofdzakelijk Russische, Pruisische en Saksische troepen. Hier en daar ontstaan er onlusten en plunderingen, waarvan sommige door bezettingstroepen zelf worden veroorzaakt. Te Leeuwergem verwoesten en plunderen die soldaten het kasteel van Graaf d'Hane de Steenhuyse⁴⁵, de kersverse intendant van het Departement. Te Oombergen komt het kasteel van de burggraaf de Nieulant aan de beurt. In beide gevallen zijn die soldaten vergezeld of bijgestaan van enkele bewoners uit de omgeving.

Aangezien het uitgesloten is om die soldaten aan te houden en nog minder te veroordelen, zijn het enkel de burgerlijke medeplichtigen, kortom sukkelars, die aangehouden worden.

Beide zaken werden aan de Oudenaardse onderzoeksrechter Wolfcarius toevertrouwd, maar op het niveau van het kanton kreeg Joseph een machtsdelegatie om de getuigen te verhoren (zie afbeelding). Verder werden deze zaken door het assisenhof behandeld en in het geval van Leeuwergem⁴⁶ werden de daders veroordeeld tot 5 jaar dwangarbeid. Ze werden ook op de Korenmarkt te Gent gedurende één uur aan de schandpaal tentoon gesteld.

Charles DE ZUTTER, Waregem

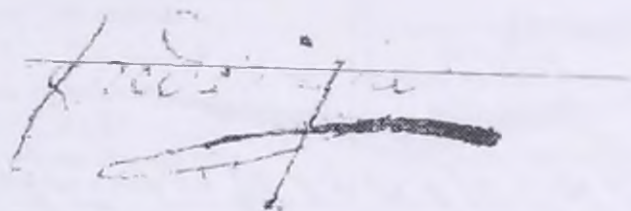
⁴⁵ De toenmalige eigenaar van het herenhuis in de Veldstraat te Gent

⁴⁶ RABW, HA Oost 2707.

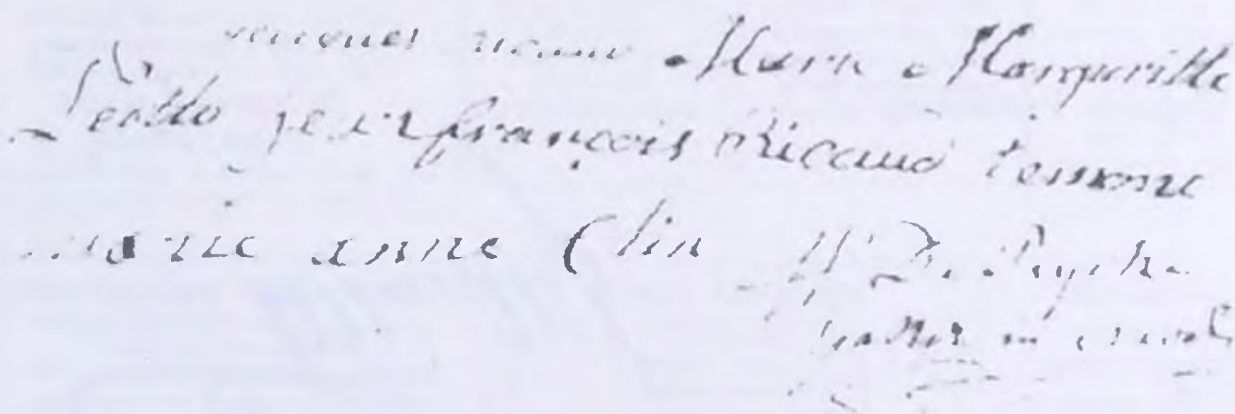
Handtekeningen

De handtekeningen uit die tijd kunnen in die drie groepen ingedeeld worden: wie niet kan lezen of schrijven zet een kruisje; voor wie wél kan lezen en schrijven, maar het niet regelmatig doen, vraagt schrijven en handtekenen een extra inspanning; de geletterden die regelmatig lezen en schrijven, verzorgen hun handtekening wanneer ze hun maatschappelijk status willen aantonen. Sommige van die handtekeningen zijn ware grafische pareltjes.

Jean Fredericq

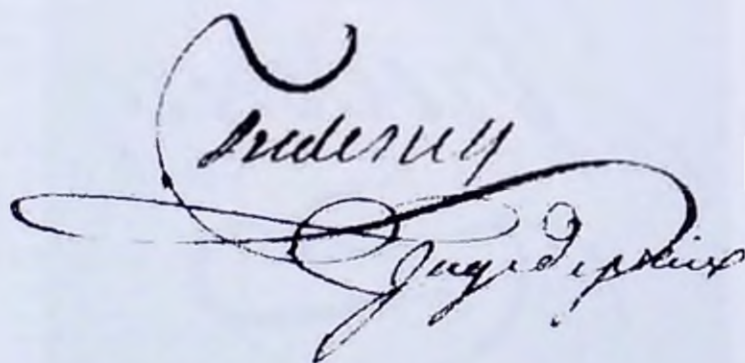
A handwritten signature in cursive script, appearing to read 'Jean Fredericq', written over a horizontal line.

Marie-Marguerite Leotto

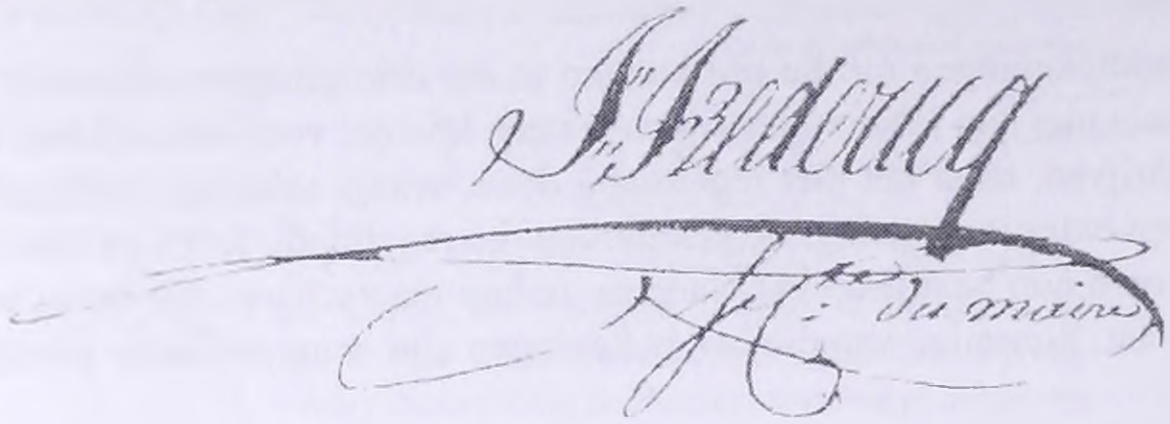
A handwritten signature in cursive script, appearing to read 'Marie-Marguerite Leotto', written over a horizontal line.

Huwelijksakte (3 februari 1787) met de achterenvolgende handtekeningen van: *Jacques Ricaud*, *Marie Margueritte Leotto*, *Jean-François Ricaud* (*témoin*), *Marie Anne Clin*, *H. De Prycke*, *pastor in Nevel*.

Joseph Fredericq, vrederechter

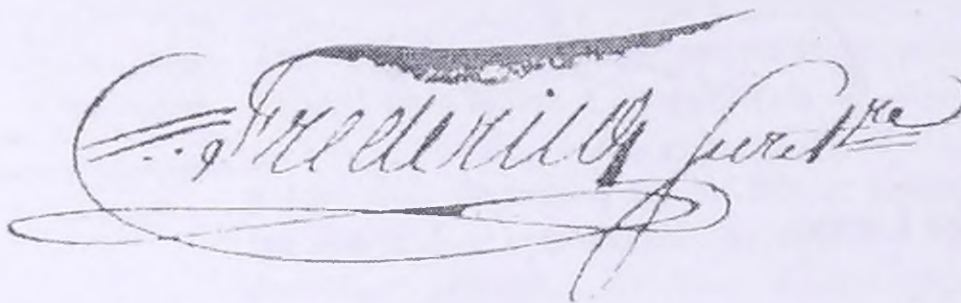
A handwritten signature in cursive script, appearing to read 'Joseph Fredericq', written over a horizontal line.

Jacques Fredericq - Jaar 11

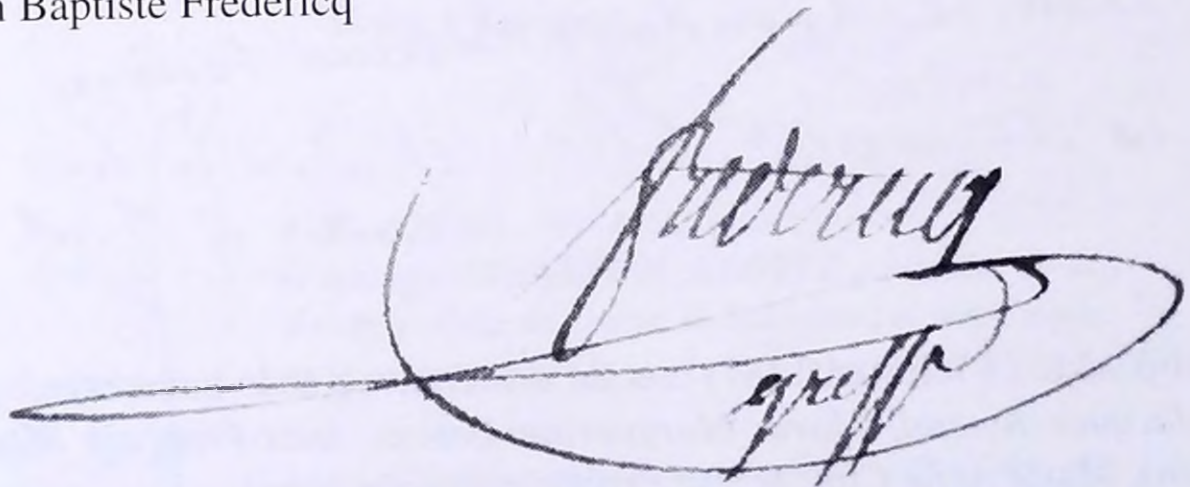
J. Fredericq
Du maître

Jacques Fredericq - Jaar 12

Fredericq Jurett

Jean Baptiste Fredericq

Fredericq
Jurett

Jérome Fredericq

Fredericq
Jurett

Denis LEAUTAUD

(zoon van André Leautaud & Jane Mercheyer)
 ° 20 april 1710 - † Nevele 30 september 1768
 x Fours 2 augustus 1729
 weduwnaar, wijkt uit op 8 okt. 1748 naar Nevele

Anne CHABRAND

(dochter van Honoré Chabrand)

Marie Marguerite LEAUTAUD (Leotto)

° Fours, parochie St Laurent (Barcelonette) 4 mei 1741
 † Nevele 16 juni 1809
 x Nevele 21 februari 1775

Jean (Joannes) Georges (Gorgon) FREDERICQ (FRIDRICK)

° Richemont (Lotharingen – dép. Moselle) 9 sept. 1749
 † Nevele 8 november 1781 (32 jaar)

2° huwelijk te Nevele, 3 februari 1787

Jacques RICAUD

° Fours 25 maart 1763 - † Nevele 16 maart 1853
 zoon van Jean Jacques Ricaud & Marie Goin

Jean-Baptiste ° 24 juni 1731

x 9 januari 1770 Cécile Jauffred

Rosalie ° 7 april 1736

Joseph ° 2 maart 1738

André ° 24 februari 1740

Mélanie ° 5 mei 1745 - † 13 mei 1745

Joseph ° 11 mei 1746

Laurent ° ± 1743 - † Nevele 11 Floréal An 9 (1 mei 1801) 58 jaar

Pierre-Jacques, † Nevele 26 april 1768 - 37...38 jaar – echtg. Madeleine Chabrand,

Marianne

Jean (echtg. Marie-Anne Clin)

Joseph FREDERICQ

° Nevele 9 nov. 1776 - † Zottegem 28 mei 1840
 griffier Vredegerecht Herzele (? - 1807)
 vrederechter Zottegem (1807 – jan 1840)
 vrederechter Herzele (1823- 1831)
 x Herzele 20 Prairial An 9 (9 juni 1801)

Marie Thérèse DE SAEDELEERE

° Herzele 6 feb 1768 - † Zottegem 24 okt. 1836
 dochter van Rochus De Saedeleere & Anna Maria de Winter

Jacques FREDERICQ

Nevele 19 april 1778
 † 6 jan. 1824
 Marie COMPARÉ (1791- 1879)
 gemeentesecretaris te Nevele

Jean Baptiste FREDERICQ

° Nevele 20 dec 1780
 † Brugge 24 feb. 1834
 « écrivain » - klerk
 griffier vredegerecht Herzele 1807 - 1818

Jérôme FREDERICQ

° Nevele 30 juni 1782
 « écrivain » klerk, bleker,
 landbouwer
 x 12 mei 1821
 Francisca VERCAUTEREN
 ° Drongen 29 aug 1795
 † 22 dec. 1837

Jean-Baptiste FREDERICQ

° Herzele 26 feb 1800 (akte van bekendheid)
 † Zottegem 19 april 1871
 griffier vredegerecht Kruishoutem - Herzele
 burgemeester van Zottegem (1859-1864)
 x Zottegem 22 Sept 1830

Pauline DROISSART

° Zottegem 10 Brumaire Jaar 7 (31 oktober 1798)
 † Eeklo 13 dec. 1872 (74 jaar)
 dochter van Maximilien Droissart & Mane-Thérèse van Herzeele

César Alexandre FREDERICQ

° Nevele 14 mei 1817
 † Gent 3 jan. 1887
 geneesheer te Gent

Bathilde HUET

° Sens 27 jan 1827

Gerulphus-Adolphus FREDERICQ

° Nevele 8 aug. 1825
 Amelia-Francisca MAEBE
 ° 1832

Marie-Catherine FREDERICQ

° Zottegem 16 juli 1841
 † Gent 12 mei 1931
 x 2 oktober 1861 te Zottegem

Hippolyte DE ZUTTER

° Zomergem 15 mei 1832
 † Eeklo 10 maart 1894
 geneesheer, dipl Univ Gent 4 aug. 1860

1. Prof. Paul Fredericq (1850-1920)
2. Baron Léon Fredericq (1851-1935)
3. Hélène Fredericq (1852 – 1914)
4. Lia Fredericq (1854 – 1896)
5. Véronique Fredericq (1855- 1915)
6. Simon Fredericq (1857 – 1934)

Marie-Louise FREDERICQ

1861- 1944

Evariste REYNHEERE
 1849

Charles DE ZUTTER

° Eeklo 4 dec. 1863 - † Waregem 12 maart 1928
 industrieel te Waregem
 x Gent 8 feb. 1900

Marguerite Taelman

° St. - Laureins 18 feb. 1875
 † Waregem, 1 feb. 1937

Marie Rosalie REYNHEERE

Henri de HERCKENRODE

Geraadpleegde werken

Louis Fredericq, *Notes sur la Famille Fredericq-Beaucarne*, Gent, 1940.

Henriette Claessens, De Families Comparé, Fredericq, Loveling, Buysse, in *Vlaamse Stam*, jg 38 (2002), nr. 1, blz. 1-25.

Olivier Van Rode, *De conscripties in het 'Département de l' Escaut'. Organische groei van een recruiteringssysteem, zijn conceptueel kader en zijn praktische uitvoering. Casus: de 19 gemeenten van het 'canton d' Oosterzeele'*, onuitgegeven licentiaatsverhandeling geschiedenis, Universiteit Gent, 1996.

Recueil des Lois sur l'Etat Civil des citoyens, pour les neufs Départemens réunis par la Loi du 9 vendémiaire an IV - à Gand chez A.B. Steven imprimeur de l'Administration du Département de l'Escaut.

M. Faipoult, *Mémoire Statistique du Département de l'Escaut, An 13*, herdruk van de Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent, 1960.

Alain Pigéard, *La Conscription au temps de Napoléon 1798-1814*.

Claude Bruneel, *Laïcisation des institutions et tentatives de mesure de son impact: l'exemple de l'état civil*, Groupe d'étude du XVIIIème siècle, ULB, Bruxelles, 1989.

Ph. Van Hille, *Het Hof van Beroep te Brussel en de Rechtbanken van Oosten West-Vlaanderen onder het Frans Bewind (1800-1814)*, Familia et Patria, Handzame, 1970.

Jan Luyssaert, diverse documenten uit het archief van de heemkundige kring "Het Land van Nevele".

Onuitgegeven bronnen

Universiteitsbibliotheek Gent, handschrift nr. 1205, einde 18de. begin 19de eeuw, Emmanuel Comparé, *Register van de Boldermaatschappij De Eendracht te Nevele, 1791-1827 gehouden door Emmanuel Comparé (verslagen, rekeningen, brieven, redevoeringen, enz...)*.

Rijksarchief Gent (RAG), archief van het Schelvedepartement; archief van de Hollandse Periode; archief van de Baronie Nevele, Modern archief van Nevele.

Rijksarchief Beveren-Waas (RABw), microfilms van de parochieregisters (PR) en de burgerlijke stand (BS); archief van het vredegerecht van Herzele en van Zottegem.

Archives Départementales de l'Aisne (Fr).

Michèle Grandveaux, *Sources généalogiques*, Metz (Fr).

Mme Claude Robert, *Sabença de la Valeia*, Association de la vallée de l'Ubaye à Barcelonnette (Fr), sources généalogiques.

Daniel J.S.M. Peeters (Zwijnaarde), genealogische documentatie.

Dank aan Myriam Goedertier voor de transcriptie en verklaring van de "*Staet ende inventaris*" (Baronie Nevele).

SPROKKELINGEN UIT DE KRANT JAAR 1915

NEVELE - *Vermist*

Sedert Vrijdag morgend wordt de 13-jarige Leonie Verplaetse, uit hare woning vermist.

Bron: De Gentenaar-De Landwacht 37^e Jaar - Dinsdag 22 Juni 1915 - Nr. 146.

NEVELE - *Verdwenen*

Leonie Verplaetse van Nevele, is verdwenen sedert 18 Juni. (1915). Persoonsbeschrijving: ouderdom, 14 jaar; gestalte, tamelijk groot; hair, blond en gekrold; oogen, blauw en groot; neus, puntig; gelaat, ovaal. Alle personen welke eenige inlichtingen betreffende deze verdwijning zouden kunnen geven, worden verzocht ze mede te deelen aan M. Van Ginderachter, onderzoeksrechter te Gent.

Bron: De Gentenaar-De Landwacht 37^e Jaar - Dinsdag 29 Juni 1915 - Nr. 152.

NEVELE - *Schielijk overleden*

Zaterdag namiddag is Marie Emma Mortier, 52 jaar oud, echtgenoot van den landbouwer Hautekeete, wonende Vierboomstraat, schielijk overleden.

Bron: De Gentenaar-De Landwacht 37^e Jaar - Woensdag 30 Juni 1915 - Nr. 153.

POESELE - *Voor fruit en groensel*

Zondag na de hoogmis, om 11 ure (M.E.T.) zal de heer Lamont eene voordracht geven over het droogen en inleggen van fruit en groenten. Elkeen vooral de huisvrouwen en huishoudsters worden verzocht deze belangrijke en nuttige voordracht bij te wonen.

Diefstal

Tijdens de afwezigheid der bewoners, die naar de vroegmis waren, zijn dieven in de woning van August Bauters gedrongen en hebben voor ongeveer veertig frank geld en juweelen gestolen.

Bron: De Gentenaar-De Landwacht 37^e Jaar - Donderdag 7 Juli 1915 - Nr. 154.

LANDEGEM - *Lijkdienst*

Maandag laatstleden, 19 Juli (1915) had alhier een plechtige lijkdienst plaats, tot gedachtenis van wijlen Maurits Huys, soldaat bij 't 22^e linieregiment en den heldendood voor het Vaderland gesneuveld in den slag van Thienen op 18 Oost 1914. De gansche gemeenteraad had het zich tot plicht gerekend officieel aan deze plechtigheid deel te nemen. De kerk was vol, eene grootsch en tevens plechtige indruk maakte zich van alle herten meester bij het zien van die eenvoudig met de driekleur getooide lijkbaar. Al de menschen kwamen een laatste hulde brengen aan den zóó vroeg gestorven held. Na de offerande die vrij lang duurde en binst dewelke de doodsbeelden met het portret van den zoo diep betreurden soldaat werden uitgedeeld, weende meenigeen bittere tranen, warme innige doch zalvende tranen bij 't lezen van die troostende doch roerende waarheden. - En wanneer dan het "Nationaal Volkslied" en de tonen van "Wijd en Zijd" melodisch door de kerkgewelven galmden, o dan smolten zelfs steenen harten weg en vermurwden onder den indruk van die gevoelige akkoorden. Aandoenlijke plechtigheid, die nimmer uit ons herte zal gewischt worden. Wel is Maurits Huys bij ons niet meer, doch zijne gedachtenis leeft voort in ons gemoed; een gedenkteeken opgericht, geen bronzen standbeeld, maar een van innige erkentelijkheid en diepe genegenheid. Hebt dank gij volk van Landegem, hebt dank voor uw bliken van ware vaderlandsliefde en doordringend medelijden; mocht uw gebed zijne ziel zalig zijn en uwe handelwijze eenen heilvollen troost bewerken bij de diep bedroefde familie.

Bron: De Gentenaar-De Landwacht 37^e Jaar - Vrijdag 23 Juli 1915 - Nr. 173.¹

HANSBEKE - *Arm vermorzeld*

Woensdag morgend werd de dochter van de weduwe Claeys, landbouwster met den arm in de dorschmachien gevat en het lidmaat vermorzeld. Het slachtoffer werd na verzorging van dokter De Walle, naar een geneeskundig gesticht van Gent overgebracht.

Bron: De Gentenaar-De Landwacht 37^e Jaar - Vrijdag 6 Augustus 1915 - Nr. 185.

¹ Zie ook J. LUYSSAERT, *Landegemse soldaten, oud-strijders en burgerlijke slachtoffers van de Eerste Wereldoorlog*, in *Mensen van Toen*, jg. 8 (1998), afl. 2, p. 32.

NEVELE - *Verdronken*

August Braet, landwerkman, 75 jaar, wonende Oosschekouter, is Donderdag in de Schipdonksche vaart verdronken.

Bron: De Gentenaar-De Landwacht 37e Jaar - Zondag 8 en Maandag 9 Augustus 1915 - Nr. 187.

LANDEGEM - *Inlichtingen*

Inlichtingen worden gevraagd over de volgende soldaten: Karel Van de Steene, van Landegem, vraagt nieuws over zijn zoon, René Van de Steene, 3e jagers te voet, 5e legerafdeeling.

Bron: De Gentenaar-De Landwacht 37e Jaar - Dinsdag 12 Oktober 1915 - Nr. 242.²

LANDEGEM - *Verloren*

Edmond Windley, die zijn eenzelvigheidskaart en portefeuille met geld verloren heeft, mag ze terughalen bij August Ros, timmerman, Drongendorp.

Bron: De Gentenaar-De Landwacht 37^e Jaar - Donderdag 14 Oktober 1915 - Nr. 244.

MERENDREE

Ter gelegenheid van de verjaring van den veldslag welke hier het vorig jaar op 13 Oktober (1914) geleverd werd had verleden Woensdag een plechtige lijkdienst plaats. De moeder van een der gesneuvelden, mevr. Roelands, van Schaarbeek, was in den dienst aanwezig en door hare zorgen was het graf der vier gesneuvelden, welke nog op het kerkhof van Merendree rusten, met kronen en bloemen smaakvol versierd. De parochianen woonden in groot getal den lijkdienst bij. Zelfs de Duitsche soldaten die nog te Meerendree verblijven, hadden er aan gehouden hulde te brengen aan de gesneuvelde Belgische soldaten, in alle stilte was op het graf eene kroon neergelegd, met het opschrift: *Von Deutschen Kameraden*.

Bron: De Gentenaar-De Landwacht 37^e Jaar - Woensdag 20 Oktober 1915 - Nr. 249.

² Ibidem, p. 38.

NEVELE

Voor de Nevelsche soldaten krijgsgevangen in Duitschland is er verzonden vanwege de parochianen van Nevele (door omhalingen gedaan in de kerk):

1. Eene kantien van 5 fr.; Een pak, met broek, onderbroek, lijfrok, 1 sjerp, 2 paar kousen, 2 hemden, 1 stuk zeep en halsdoek.

Bron: De Gentenaar-De Landwacht 37^e Jaar - Vrijdag 22 Oktober 1915 - Nr. 251.

NEVELE - Honderdjarige

Maandag 6 December (1915), is de weledele jufvrouw Ida de Kerkchove d'Exaerde, alhier woonachtig, haar 103^e jaar ingetreden. Zij geniet nog steeds dezelfde goede gezondheid als twee jaar geleden, toen met zoveel luister haar honderdste verjaardag werd gevierd.

Bron: De Gentenaar-De Landwacht 37^e Jaar - Dinsdag 7 December 1915 - Nr. 290.³

Roger TUYTSCHAEVER, Gent

³ Zie ook S. DE GROOTE, J. LUYSSAERT, Virginie Loveling over de deelgemeenten van het Land van Nevele in haar dagboek 1914-18, in *Het Land van Nevele*, jg. 34 (2003), afl. 2, p. 136.

PATENTBELASTING IN ZEVEREN 1864-1866

Het woord patent heeft in verschillende landen een verschillende betekenis. Zo wordt nu het woord patent in vele landen gebruikt in de betekenis van octrooi dat aan uitvinders wordt toegekend voor een te beschermen uitvinding, meestal gedurende 20 jaar. Dit is in ons land geregeld door de basiswet van 7 november 1910 die evenwel reeds verschillende wijzigingen heeft ondergaan.

Voor planten en dieren is er een aangepaste octrooi- of patentregeling die men kwekersrecht noemt. Nauw verwant met de octrooi- of patentregeling is het auteursrecht dat de werken van kunstenaars beschermt, in principe tot 50 jaar na hun dood.

Wat ons hier echter bezighoudt is een heel andere vorm van patent, namelijk een belasting.

De patentbelasting was één van de pijlers van het Franse belastingstelsel onder Lodewijk XVI ingevoerd door de wet van 17 maart 1791. Na de aanhechting van ons land bij Frankrijk op 1 oktober 1795 werd deze fiscale regeling ook in onze streken toegepast, zelfs nog na onze onafhankelijkheid.

De patentbelasting wordt geheven op de hoegrootheid van uitgeoefende beroepen als zelfstandige. Land- en tuinbouwers en boomkwekers zijn echter vrijgesteld.

Wij vinden in Zeveren van 1864 tot 1866 de volgende patentbelastingsschuldigen. Er worden in Zeveren drie wijken aangeduid: Plaats (soms vermeld als Dorp), Oostwijk en Westwijk.

- 1 Behagel Charles - Oostwijk
Inlandse kramer met manden
- 2 Bekaert Camiel - Oostwijk
Hoefsmid met 1 knecht
- 3 Blancke Pieter - Westwijk
Tapper
- 4 Buyse Kinderen van Judokus - Oostwijk
Tapper
- 5 Cornelis Karel-Lodewijk - Plaats
Afkondiger

- 6 De Decker Frederik - Westwijk
Waskeersmaker
- 7 De Graeve August - Plaats
Winkelier
- 8 De Keyzer August - Plaats
Afkondiger
- 9 De Kocker Ivo - Plaats
Tapper
- 10 De Roo Bernard - Westwijk
Koopman van vlas
- 11 De Roo Leo - Plaats
Tapper, broodslijter, winkelier, tabakslijter
- 12 De Vos Romain - Westwijk
Tapper, koopman
- 13 Dhont Weduwe Serafien - Westwijk
Kroeghoudster
- 14 Goethals Kinderen - Oostwijk
Korenwindmolen en rosmolen
- 15 Heyerick August - Westwijk
Inlandse kramer
- 16 Louisee Rosalie - Plaats
Winkelierster
- 17 Rogge Bernard - Oostwijk
Kantfabriek - 20 werklieden
- 18 Strobbe Antoon Kinderen - Oostwijk
Kooplieden van vlas
- 19 Strobbe Jozef - Oostwijk
Kroeghouder, kramer met overdekte stand
- 20 Vande Walle Ivo - Plaats
Tapper, winkelier
- 21 Van Heule Bernard - Oostwijk
Rondlopende kramer met manden
- 22 Van Hoe August - Plaats
Broodbakker, tapper, winkelier, tabakslijter
- 23 Van Laere Florent - Westwijk
Kroeghouder
- 24 Van Nevel Jean Baptist - Oostwijk
Lijnkoekbreker met rosmolen

- 25 Van Oost Abraham Kinderen - Plaats
Verhuurder van paard met rijtuig
- 26 Van Oost Clement - Plaats
Bierbrouwer - 84 tot 108 hl
- 27 Van Renterghem Charles Louis - Westwijk
Tapper
- 28 Verhoye August - Westwijk
Landmeter, prijzer van roerende goederen
- 29 Verplaetse Antoon - Westwijk
Tapper

Bron: Stadsarchief Deinze-Zeveren.

Gilbert VAN STEENKISTE, Zeveren

LEDENLIJST 2006

NEVELE

Hansbeke: Bauwens Luc, Bingé Luk, Bockaert Robert, Bruggeman Julien, Châtel Thierry, Cornelis Johan, De Baets Julien, De Bruyne Ronny, Degroote Koen, De Muyter Gilbert, Deolet Erwin, De Roo Julien, De Vogelaere Agnes, D'Haenens Walter, Engels Germaine, Geirnaert Joseph, Vrije Gemengde Basisschool, Lanclus Kathleen, Langeraert Frank, Langeraert René, Leenknecht Robert, Martens Stefaan, Mathieu Rigobert, Quintijn Willy, *Schaeck Hugo*, Vandervennet Guido, Van De Velde Peter, Van Heirzeele Noël, Van Renterghem Karel, Van Wassenhove Roger, Vermersch Hubert, Walgraeve Raf,

Landegem: Boelaert Johan, Bogaert Gerard, Bytebier Emiel, Claeys Roger, Coppens F., *Mussche Roger*, Debrabandere Germain, De Groote Albert, De Paepe André, De Paepe Jules, *Depaepe Roland*, De Ruyck Lieven, De Prest Inès, De Scheemaecker Raf, De Schepper Jean-Pierre, Dobbelaere J.B., D'Hont Arsène, Faelens Martin, Focquaert Marie-Christine, Heynssens Dirk, Heynssens Gilbert, Heynssens Robert, Hovaere Daniël, Kneuvelds, Lootens Monique, Patrick, Meersman Filip, *Meganck Karel*, Minjauw George, Ros Valeer, Schaeck Guido, Stevens André, T'Hooft Elie, Van Cauwenberghe Patrick, Van den Berghe Jozef, Van De Velde Nadine, Van De Walle René, Van Hove Cecilia, Van Kerrebroeck-De Neve, Van Parijs Willy, Vanrysselberghe-Bastiaen, Van Severen Raf, Van Vooren Arthur.

Merendree: Andries Geert, Breyne Gino, De Dapper René, De Meyer Eric, De Vleeschauwer M.-Th., Dhondt Erik, Lambert-Hautekeete, Lutens Roland, Luysaert Jan, Mannekens Georges, Neerman Ferdinand, Oppeel Johan, Pollaris Wim, Rogiers Piet, Scherpereel Julien, Steyaert Jan, T'Hooft Bart, Uyttenhove Walter, Van Couter Antoon, Van Den Bussche Eric, Van De Sompel Lucien, Van Hecke Eric, Van Huffel Dora, Van Kerckvoorde Denis, Verhaege Hugo.

Nevele: Bogaert Geert, Bonami Maurice, Claeys Roger, Cornelis Daniel, De Keyser André, De Reviere Gustaaf, De Vogelaere Geert, De Weirdt Patrick, Dhaenens Jozef, D'Hoker Paul, D'Hooge Daniel, D'Hoore André,

Dossche Albert, *Duerinck Alfred*, Gemeenteschool Nevele, Gorré Walter, Haelvoet Walter, Mw. Hoebeke Hubert, Huys Noël, Janssens Jan, Langerart André, Lootens William, Maebe Antoon, *Martens Marianne*, Architectenbureau Van Acker, *Mortier Omaar*, Scheiris Roland, *Schelstraete Jules*, Schelstraete Luc, Standaert Raf, T'Jampens Antoine, *Van De Putte Eric*, Van De Putte Rita, Van Maldeghem Alex, Vermaele Luc, Verschraegen Roger, Verstraete Eric, Vervaeke Ilbert, *Vranken J.*, Telleir Gilbert, Everaert Rosa, Willems Antoine, De Roo Maurice, Van Coppennolle Julien, Standaert-De Gheest, Schelstraete Patrik, Eggerick Alex, Van Wonterghem Arsène, Naessens Jean, Naessens Michel, Van der Eecken Tony, Meire Marc, Van De Velde Mariette

Poesele: Afschrift-De Keyser Mariette, Blancke Alfons, Blancke Geert, Bollaert André, Coen Tony, Coryn Norbert, De Meester Dirk, Denys Roland, De Paepe Carlos, De Raedt-Deolet Rosa, De Smeytere Paula, De Waele Marcel, Eggerick Jean-Pierre, Haerens Etienne, Lievens Herman, Lips Carlos, Seys Jan, Van Der Eecken Tony, Vaneyghen Jos, Van Kerrebroeck Andre, Van Nevel Antoine, Van Nevel Firmin, Van Nevel Willy, Van Tornhout Robert, Van Vynckt Koen, Van Waetermeulen Marleen, Verstuyft Stefaan, Vlaemynck Julien.

Vosselare: *Blomme Antoon*, Caron Aloïs, Claerhout Julien, Coppens Arnold, De Neef Claudine, De Vos Lucien, De Winter Michel, Dhoore Rudi, Hannecart Bénédicte, Holsbeke André, Lippens Roland, Mannekens Dirk, Martens Ivan, Sergeant Carlos, Taghon Alex, Van Daele Paul, Van Haesebroeck Oscar, Van Landegem Marcel, Vanpaemel Marcel, *Stoppelaere Bernard*, De Winter Geert, De Boever Jules, Everaert Astère, Devos Frans, De Winter – Coddens, De Decker Patrick

AALTER

Aalter: Bakeland Christiane, Bibliotheek Gemeente Aalter, De Ke Andre, De Muer Walter, Documentatiecentrum Gemeente Aalter, *Rutsaert Arthur*, Verstraete Eddy, De Poorter-De Clerk Elianne, De Muer Laurent.

Bellem: De Reuck Dirk, De Waele Maurits

Lotenhulle: Carl Frans, Lannoo Marnic, Maenhout-Daenens, Robijt Stefaan, Serlet Robert, Soens Robert, Strobbe Arnold, Van Renterghem Albert, Wauters Henk.

Poeke: Buysse Irène

DEINZE

Astene: Bassez Antoine, Dhaenens Steven, Naessens Georges.

Bachte-Maria-Lerne: Claus Eric, De Groote Stefaan, De Muynck Guy, De Roo Hubert, De Roo Robert, de Schietere de Lophem Regine, De Vogelaere Stephanus, De Vogelaere Zeno, Deweirtd Remy, Neirinck Frans, Smet Jan, Standaert Juliaan, Steppé Rik, T'Kint de Roodenbeke Juan, Torck Urbain, Van Luchene Geert, Van Nevel Eddy, Verleyen Annette, Voet Noël.

Deinze: Blomme Willy, Bouvijn Etienne, Bruneel Martin, De Bouver Romain, Decock Daniel, De Graeve Mariette, De Jaeger-De Spiegelaere Johan & Conny, De Ketelaere Agnes, Demolder Marc, De Ruyck Jacques, **Devos-Dekeere**, Eggerick Steve, Kneuvelds Johny, Lootens Jos, Maes Herman, Meirhaege Frans, Menu André, Michiels Léonce, O.L.Vrouw Basischool, Pieyns Cecilia, Sanders Daniel, Schelstraete Lisette, Van Beversluys Germain, Van De Castele Patrick, Van Hoe-Dhondt Denise, Vermeulen Jan, Wannyn Jan,

Grammene: Verleye Agnes

Meigem: Bauters Luc, Crombez John, Hoérée Joris, Nottebaert R., Rosseel Lea, Vandeputte-Devolder, Van De Velde Edmond, Van Nevel André, Van Nevel Luc, Van Rompaye Johan, Vlaemynck-Van Hecke.

Petegem-aan-de-Leie: Lootens Werner, Vanhee Tony.

Sint-Martens-Lerne: Bauwens Krista, Cackaert Martin, De Brabander Rene, De Dapper Morgan, De Wulf Roger, Van Audenhaege Christine, Vandenberghe Dirk, Van Vlaenderen Eric.

Vinkt: Coene Godfried, Remmerie-Haerens, Van Aal Julien, Van Damme L, Raes Lucretia, Lema Erik, De Smet Thierry

Zeveren: Blancke Bart, Denewet Marie-Louise, Heyerick Paul, Longueville Lisette, Mervillie-Cannoot, Roelandts Herman, Roose – Herteleer, Schelstraete Astrid, Cornelis-Van Hoe Noe & Denise, Van Steenkiste Gilbert, Wambeke A, De Vreese André, Rutsaert Hubert.

GENT

Drongen: Coppens-Vander Vennet, De Clercq André, Dekeyser Gratien, Devreese Alain, Friant Léon, Huys Paul, Joos Willy, Nuttynck Donald, Saver Hendrik, Tack Annie, Tuytschaever Valère, Van Braeckel Lucien, Van Ghyselgem Roger, *Van Quathem Hervé*, Verbeke Firmin, De Visscher Gerard

Gent: Debbaut Ronny, Demeyer Etienne, De Ruyck Regina, *Eylenbosch Ernest*, Maes David, Martens Albert, Meyskens Yolande, Provincie Oost-Vlaanderen, Sevens Livina, Stofferis Simonne, Story-Scientia, Strobbe Pierre, Tuytschaever Roger, Van Hecke M.T., Verschoore Jacqueline

Gentbrugge: De Smet Walter

Ledeberg: Dhondt Roland, Bekaert-Mortier

Mariakerke: Bracke Luc, De Neve Robert, *Musschoot Anne-Marie*, Van Overbeke Henri, Verbrugge Walter, Waelput Erik, Willemot Olivier.

Oostakker: Dierick Etienne

Sint-Amandsberg: Haeseryn R.

Sint-Denijs-Westrem: Cathoir Adelin, Fobe Remi, D'Hondt Helena.

Wondelgem: Dhaeyere-Colpaert, Martens Adriaan.

ANDERE (alfabetisch)

Aartselaar: *Langeroot Freddy.*

Antwerpen: Stadsbibliotheek Stad Antwerpen, De Keyser Ewald

Ardoos: Ameye-Callewaert J

Beernem: Bos en Beverveld vzw Heemkring

Brussel: Bibliotheek Dexia

De Haan: Vannieuwenburg Philemon

De Pinte: De Schrijver Armand, Meiresonne José, Van De Castele E., Van Parijs Gerard

Dentergem: Van Nevel Agnes

Destelbergen: Poelman Roger, De Vocht Annemie.

Diepenbeek: *De Clercq Jozef*

Deurle: Maes Roger, Martens Xavier, Romain Guy, Vaernewijck Eddy, Martens Laurent

Eeklo: Bafort Michel, Publi Taptoe NV.

Eke: *Tuytschaever Patrick*

Ellezelles: Mestdagh Willy

Erembodegem: Francois Romain

Etterbeek: Deleu Luc

Geraardsbergen: Van Gele Denise

Handzame: Vl. Centr. Gen. & Heraldiek

Heusden-Zolder: Willems Dirk

Hoeilaart: *Claeys Valère*

Ieper: Capoen Jan

Ingooigem: *De Lombaerde Hervé*

Kalmthout: Boone Georgine

Knesselare: De Clercq Wim, Plovyt Eric

Koersel: Mw. Van Gele Jacques

Kruishoutem: Lootens Marcel

Lommel: Wille G

Lovendegem: Coppens Romain, Steyaert Dirk, Taghon Albert

Maarke-Kerkem: D'Hont Tom

Mechelen: van Paemel Monika

Merelbeke: De Blaere Robert, Van Yperen André

Nazareth: De Boever Antoine, De Ruyck Karla, Foré Walter

Nieuwpoort: Rutsaert Luc

Oostende: Desnerck René

Ruddervoorde: Verhegghe vzw

Saint-Ghislain: Dubois Michel

Semmerzake: *Malfait Jacques*

Sint-Andries-Brugge: Speekaert Anne-Marie

Sint-Gillis-Waas: Costens Marnix

Sint-Kruis-Brugge: Dedecker Ronald

Sint-Martens-Latem: Van Den Abeele Raf, Vander Haeghen Pierre

Tielt: Neyt Luc, Geeroms Anne-Marie

Vurste: De Keyser Solange,

Waasmunster: Van Hese Walter

Waregem: Braet André, De Loenzien Hervé, Dhaeyere Robert

Wemmel: Cocquyt Franz

Wieze: Van Driessche Luc

Zeveneken: Vispoel Albert

Zomergem: Spanoghe Pieter, Huysman Arsène

BUITENLAND

Nederland: Ned. Genealogische Vereniging

Verenigde Staten: Ryckbosch Bart

Zwitserland: Daneels Axel

Namen in het vet gedrukt zijn steunende leden.

**Bibliotheek van de heemkundige kring
"Het Land van Nevele"
Veldestraat 49, 9850 Merendree**

De bibliotheek is voor iedereen toegankelijk elke eerste zondag van de maand van 10 uur tot 12 uur (niet in juli) en na telefonische afspraak met bibliothecaris Jan Luyssaert (09 371 60 53). De catalogus op onze tijdschriften *Het Land van Nevele* en *Mensen van Toen* kan ook geraadpleegd worden in de Gemeentelijke Bibliotheek van Nevele, Stationsstraat 20, Landegem

Ere-voorzitter

Jan Luyssaert
jan.luyssaert@pandora.be

Voorzitter

André Bollaert
bollaert.andre@telenet.be

Ondervoorzitter

Stefaan De Groote
stefaandegroote@mobistarmail.be

Arnold Strobbe
arnold.strobbe@telenet.be

Secretaris

Patrick Tuytschaever
patrick.tuytschaever@skynet.be

Penningmeester

Eddy Verstraete
eddy_verstraete@skynet.be

Bestuursleden

Irène Buysse
Wim De Clercq
Lieven De Ruyck
Yvonne De Keere
Daniël D'Hooge
Hugo Schaeck
André Stevens
Julien Scherpereel
Luc Van Nevel

Website

www.landvannevele.com

E-mail

info@landvannevele.com